

Helsingin malli hankkeiden loppuraportointi: Zodiak/ Valokeilassa koillinen

1. Hankkeiden toimintamallit

- minkälaisia toimintamalleja hankkeessanne syntyi?
 - yhteinen toimintamalli muiden taidetoimijoiden kanssa
 - yhteinen hankenimi, jonka puitteissa alueella toimittiin
 - yhteinen tiedotus ja osan aikaa hankkeessa myös yhteinen tuottaja
 - yhteistyömuodot muiden taidetoimijoiden kanssa: sekä yhteisiä projekteja kolmen vuoden aikana että sovimme ”alue- ja kohderyhmäjaosta”
 - yhteiset koordinaatiokokoukset kerran kuussa
- työskentelytapoja
 - kesäleiri Nutan tiloissa (Anna Koskela): kohderyhmänä työttömät/vähävaraiset henkilöt, joilla ei ole varaa matkustaa alueelta muualle kesäloman aikana (Nutalla ei omaa toimintaa kesällä, joten tilat vapaana)
 - ”etsivä taidetyö” Kati Raatikainen ja Angela Aldebs ehdivät ennen koronaa aloittaa Tapulikaupungissa kirjaston aulassa ja muissa nuorten hengauspaikoissa avoimet työpajat. Niistä ei informoitu etukäteen, mutta Kati ja Riina olivat aina samaan aikaan samassa paikassa ja alkoivat juttelemaan ja tanssimaan nuorten kanssa. Lupaavasti alkanut työ jouduttiin keskeyttämään koronan takia.
 - Jatkoimme ulkona toteutettavia esityksiä. Ne toimivat alueellisessa työskenteilyssä hienosti. Harjoittelu ja esitykset alueella tuovat paikallisia konkreettisesti taiteen äärelle, herättävät mielenkiintoa ja synnyttävät keskustelua
 - Paikallismaisemia-festivaalin perustaminen alueelle
 - Kati Raatikaisen ideoima Koillisesta koilliseen konsepti: alueen asukkaista koottu joukko tutustui muiden taiteeseen (luennot + esitys- ja museovierailut) sekä tekemällä itse. Tämän jälkeen he joko kuratoivat sisältöä Paikallismaisemia festivaalille tai toteuttivat sinne omaa sisältöä yhteistyössä kaikkien Valokeilassa koillinen taidetoimijoiden kanssa. Tavoitteena oli alusta alkaen aktivoida osallistujia omatoimiseksi toteuttajiksi, jotka pystyisivät jatkamaan toimintaa hankkeen loputtuakin.
 - Omatoiminen mentorointiryhmä
- minkälaiset toimintamallit mielestänne onnistuivat, mitkä epäonnistuivat?

- Anna Koskelan, Kati Raatikaisen ja Angela Aldebsin toteuttamat sisällöt olivat mielestäni kaikki onnistuneita. Erityisiä onnistumisia kolmen vuoden aikana oli taiteellisesti Anna Koskelan Lihadisko esitys Siltamäen ostarilla ja konseptiltaan Kati Raatikaisen ideoima Koillisesta koilliseen -projekti. Koronaepidemian tuoma poikkeustila lopetti toiminnan koulussa ja palvelutaloissa js laitto suunnitelmat uusiksi lennosta. Etsivä taidetyö vaihtui ulkona tapahtuviin *Olento maisemassa* esityksiin ja verkossa tapahtuvaan Tanssia sosiaalisella etäisyydellä konseptiin, joka sai seuraava vuonna jatkoa osana Zodiakin Sivuaskel 2021- ohjelmistoa. Myös palvelutaloihin tehtiin joitakin työpajoja Zoomin kautta.
- Iso osa toimintaa oli elokuvaprojektin *Missä täällä tanssitaan* toteuttaminen. Sen keskeisenä ideana oli tuoda yhteen eri tanssimuotojen harrastajia ja saattaa heidät jakamaan kokemuksia tanssista yhdessä tekemisen kautta. Tämä osio vesittyi lähes kokonaan koronarajoitusten vuoksi.
- Toistuva Paikallismaisemia-festivaali oli onnistunut konsepti. Se toi toimijat yhteen ja lisäsi taidetoiminnan tunnettavuutta alueella. Ensimmäisenä vuonna Zodiak toteutti sen yksi ja seuraavina kahtena vuonna se, tehtiin yhdessä HKT:n, Teatteri Tuikkeen ja Bändikoulun kanssa. Olisi mahtavaa, jos alueen uudet toimijat ottaisivat nimen omakseen ja jatkaisivat festivaalia Koillis-Helsingissä.
- Zodiakilla on ollut tapana tehdä paljon – tätä pyrittiin nyt karsimaan, mutta vieläkin taiteilijat rönsyivät ja toteutimme monta erillistä pientä asiaa. Tämä auttaa tietenkin siihen, että toimintaa on määrällisesti paljon ja ympäri vuoden, mutta on haasteellista palkkauksen suhteen. Teatterialan tesin mukaan taiteilijoita ei saisi palkata osa-aikatyöhön. Kun toiminta hajautetaan tapahtuvaksi ympäri vuoden, tarkoittaa tämä käytännössä kuitenkin osa-aikaista työtä tai tuntityötä pienellä palkalla.

2. Hankkeiden vaikutukset alueisiin

- millä keinoin käynnistitte työskentelyn alueella?
 - Teimme yhteiset suunnitelmat muiden alueen taidetoimijoiden kanssa. Työn tunnettavuuden vuoksi yhteinen hankenimi ja yhteistyö oli toimiva ratkaisu. Saimme myös kollegiaalista tukea toisiltamme.
 - Olimme yhteydessä alueella jo toimiviin tahoihin ja etsimme toimijoita, joiden kanssa lähteä toteuttamaan yhteistyötä. Monien kanssa toiminnan suunnittelu oli aloitettu jo hakemusvaiheessa.
 - Ensimmäiset toiminnot olivat työpaja-toimintaa, jonka kautta taiteilijat esittäytyivät ja etsittiin yhteistä kohtaamis pintaa.
- mitkä olivat tärkeimmät yhteistyökumppaninne alueella?

- Puistolan palvelutalo
- Siltamäen nuorisoseura
- Tapulin, Puistolan ja Suutarilan kirjastot
- Tapulin seurakuntakoti
- Tapulin piano
- Ravintola Rubiini Siltamäessä
- Siltamäen ostoskeskus
- Zone2Pictures ja Aalto yliopisto (alueen ulkopuoliset yhteistyökumppanit elokuvaprojektissa)
- minkälaisia hyötyjä arvioisitte, että hankkeista syntyi alueelle?
 - Taidetoiminta on tullut näkyväksi alueella
 - Merkittäviä yksilökokemuksia
 - Tarjonnut runsaasti mahdollisuuksia ilmaiseen harrastamiseen
 - Osallistujien omia arvioita projektin merkityksestä omalla asuinalueella:
 - ”ihmisiä herättelevää ja tärkeää – synnytti keskusteluja”
 - ”vaikea sanoa vielä – täytyypä kysyä naapureilta”
 - ”Palaute ainakin ollut erittäin hyvää. Alueella ei tapahdu paljoakaan ja varsinkin kulttuuritapahtumien perään pitää aina lähteä matkan päähän. Myös ilmaisuus on tärkeä esteiden poistaja.”
 - ”Ihanaa saada taidetta koilliseen”
 - ”Erittäin yhdistävää ja huippua löytää uusia, upeita paikkoja, historiaa, mihin ei muuten ei ehkä ikinä eksyisi.”
- minkä neuvon antaisitte ”noviisijalkautujalle”?
 - Varaa aikaa alueella olemiseen ja ihmisten tapaamiseen – kuuntele mitä he toivovat. Mieti miten voit itse tarpeeseen vastata ja mitä uutta voit puolestasi alueelle tarjota.
 - Mieti miten omaa toimintaa tulee muokata alueen tarpeisiin
 - Varaa aikaa tiedottamiseen ja ihmisten saavuttamiseen
 - Tee yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa

3. Hankkeiden vaikutukset kohderyhmään/osallistujiin

- millainen suhde osallistujilla oli edustamaan taidelajiin hankkeen alussa? muuttuiko suhde hankkeen aikana?
 - Emme valitettavasti keränneet palautetta, jossa olisimme kysyneet osallistujien suhdetta tanssiin ennen ja jälkeen osallistumisen
- onko osallistujilta kerätty palautetta? Jos kyllä, mitkä olivat keskeiset huomiot osallistumiskokemuksesta?
 - Tyytyväisyys siihen, että alueelle on tuotu toimintaa
 - Toivottiin lähitapaamisia etäilyn sijaan (vaikka samalla palautteen antajat ymmärsivätkin, että muutoin ei ollut mahdollista toimia)

- osallistuminen on antanut itseluottamusta ja rohkeutta ja laittanut kokeilemaan uusia asioita
- osallistuminen on syventänyt kehokokemusta ja avannut havainnonharjoittamisen ja läsnäolon taitoa

4. Vaikutukset omaan taiteenalaan ja organisaatioon

- ovatko hankkeet mahdollisesti muuttaneet käsityksiänne omasta taiteenalasta ja taiteen tekemisestä?
 - Helsingin mallin rahoitus on ollut vakiinnuttamassa ei-ammattilaisten kanssa toteutettavaa esitystoimintaa
- miten jalkautuminen alueelle on vaikuttanut omaan organisaatioon ja mahdollisesti sen käsitykseen ”yleisötyöstä”?

Yleisötyöllä on ollut tähän saakka ollut keskeinen asema Zodiakin toiminnassa strategiatasolla

” Zodiakin yleisötyö on taidelähtöistä. Se viriää Zodiakin omasta ohjelmatoiminnasta, taiteilijayhteisöstä ja osallistujapohjasta. Yleisötyö laajentaa taiteilijoiden työnkuvaa, ammattitaitoa ja taiteellista ajattelua sekä tarjoaa heille työmahdollisuuksia. Yleisötyö jakautuu pääpiirteissään yleisökasvatukseen, yhteisöissä tapahtuvaan hanketyöskentelyyn, taiteellisiin teosprosesseihin ja markkinoinnilliseen lähestymistapaan.”

https://www.zodiak.fi/sites/default/files/page/attachments/202006/ZodiaYT_Strategia2020_2022.pdf

5. Määrälliset mittarit

- keräsittekö osallistuja – ja tapahtumien määrällisiä tietoja? jos kyllä, liittää tähän lukuja
 - Kolmen vuoden aikana kokoontui 94 eri ryhmää, joissa tapahtuma/kokoontumiskertoja oli 314. Yhteensä osallistujia ja katsojia Zodiakin Valokeilassa koillisessa tapahtumassa tavoitettiin 12 484. Lukua kasvattaa huomattavasti Paikallismaisemia festivaalin viimeisenä vuonna järjestetyt ulkotiloissa tapahtuvat näyttelyt ja installaatiot. Tarkka tilasto erillisenä liitteenä.’
 - Koronarajoitusten vuoksi kahdeksalta eri ryhmältä jouduttiin perumaan yhteensä 46 tapahtumakertaa vuoden 2020 aikana.

6. Lopuksi

- mitkä ovat olleet mielestänne hankkeen keskeisimmät opit?
 - On taidepoliittisesti arvokasta, että kaupunki rahoittaa toimintaa, jossa keskiössä on asukkaiden oma tekeminen ja kokemus. Tämä tarkoittaa sitä,

että työtä on saanut tehdä rauhassa ”syvyysuunnassa” ilman painetta tavoitettavien osallistujien lukumääristä.

- entä hankkeen keskeiset onnistumiset? ja hankkeen keskeiset haasteet?
 - Yhteistyö muiden taidetoimijoiden kanssa oli onnistunutta. Yhteistyö toteutuu orgaanisimmin, kun samalla alueella on eri alan toimijoita, jotka voivat työskennellä yhdessä ja aidosti yhdistää hankkeet. Paikallismaisemia festivaali ja Koillisesta koillinen -projekti kokosivat hienosti yhteiseen toimintaan.
 - Keskeisiä onnistumisia ovat olleet kohtaamiset yksilöiden kanssa ja se kuinka syviä ja hienoja kokemuksia he ovat saaneet työskentelystä taiteilijoiden kanssa.
 - Tämän hankekauden haasteena oli kaksi erillistä hanketaiteilijaa, joilla oli molemmilla omat toisistaan erilliset hankkeet. Tämä ei ollut tarkoitus, mutta yrityksestä huolimatta muuta ratkaisua ei pystytty toteuttamaan. Ratkaisu kuormittaa tuottajan työtaakkaa.
 - Jatkossa toivoisin keskustelua rahoittajan kanssa vaikuttavuuden tavoitteista sekä taiteilijoiden työajan järjestämisestä suhteessa toiveeseen järjestetää ympärivuotista toimintaa.